

Wittiness of Âşık Veysel

Hüseyin Cılga,^{a,*}

¹ Author, Sivas, Türkiye

*Corresponding author

Research Article

History

Received: 15/10/2023

Accepted: 19/10/2023

ABSTRACT

Âşık Veysel is among the rare people who managed to look at life positively despite all the pain and troubles he suffered in his life. In his conversations, he tells jokes, makes jokes, and makes himself accepted by those who listen. He tries to give them messages in an elegant way by making his own unique jokes.

While explaining a subject, Âşık Veysel disregards his stupidity by saying "If I am lying, I should be blind" and shows us that he is at peace with life. When some conversations are boring, he changes the atmosphere by saying, "We ate and drank, and the saz died of hunger." Sometimes, when the participants in the conversation talk among themselves and make too much noise and become unbearable, they put their ears to the instrument without offending anyone and ask, "I wonder if these sounds are coming from inside the instrument?" He warns them politely. Most of the time, he makes people laugh by saying "I don't have a watch" as if he misunderstood those who ask about his health and well-being.

These jokes of Âşık Veysel have been accepted as "anecdotes" by our people. We can often witness examples of jokes that turn into jokes in a conversation or when a topic is explained. We will try to understand Âşık Veysel's wit more closely by giving examples from the memoirs we have compiled.

Keywords: Âşık Veysel, Memories, Humor

Âşık Veysel'in Nüktedanlığı

Süreç

Geliş: 15/10/2023

Kabul: 19/10/2023

ÖZ

Âşık Veysel, yaşamında çektiği onca acı ve sıkıntılara rağmen hayata olumlu bakmayı becermiş ender kişilerin arasındadır. Sohbetlerinde fıkralar anlatır, şakalar yapar, kendini dinleyenlere kabul ettirir. Kendine özgü latifeler yaparak onlara zarif bir şekilde mesajlar vermeye çalışır.

Âşık Veysel, bir konuyu anlatırken "Yalan söylüyorsam gözüm kör olsun" diyerek âmâlığını hiçe sayar ve bizlere hayatla barışık olduğunu gösterir. Bazı sohbetler sıkıcı olduğu zaman "Biz yedik içtik saz da acından öldü" diyerek ortamın seyrini değiştirir. Bazen de sohbeta katılanlar kendi aralarında konuşup fazla gürültü yapıp çekilmez bir hâl alınca, kimseyi kırmadan kulağını saza dayayarak "Acaba bu sesler sazın içinden mi geliyor?" diyerek onları kibarca uyarır. Çoğu zaman da halini hatırlını, sıhhatini soranlara yanlış anlamış gibi "Saatim yok." diyerek onları güldürür.

Âşık Veysel'in bu nükteleri, halkımız tarafından "fıkra" olarak kabul görmüştür. Bir sohbette veya bir konu anlatıldığında fıkraya dönüşen bu nüktelerinden örnekler verildiğine sıklıkla tanık olabiliriz. Derlediğimiz Âşık Veysel anılarının içinden örnekler vererek onun nüktedanlığını daha yakından anlamaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Âşık Veysel, Hatıralar, Nüktedanlık

Copyright

This work is licensed under
Creative Commons Attribution 4.0
International License

^a hcilga58@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0009-5617-648X>

How to Cite: Cılga, H, (2023) Wittiness of Âşık Veysel, CUJOSS, 47 – Âşık Veysel Özel Sayısı: 117-124

Giriş

Aşağıda, tarafımızca derlenen Âşık Veysel'e ait 39 nükteden bazıları listelenmiştir.

Yol

Âşık Veysel, Ankara'da Köy İşleri Bakanı ile görüşerek köyün yolunun yapılması isteğinde bulunur. Bakan da yollarının yapılacağı sözünü verir.

Bu sözden dolayı tüm Sivrialanlılar sevinç ve heyecan içindedir. Nihayet bir gün köy bekçisi, damlara çıkıp bağırarak yol yapımına başlanacağını duyurur. Köylüler de bu habere çok sevinirler. Ertesi gün iş makineleri köye gelerek yol yapımı çalışmalarına başlar. Sivrialan köyü çok taşlık olduğundan kepçeler taşları sökerken çıkardığı ses köyde duyulur.

Bunun üzerine Âşık Veysel, gülererek der ki:

-Allah Baba, Dünya'yı kurarken kalburla elemiş, toprağını Şarkışla'nın yazıya, taşını da bizim köye atmış.¹

Işık

1966 yılında Millî Eğitim Bakanı Orhan Dengiz (1918-1985), Âşık Veysel'e vatana hizmet tertibinden aylık bağlanması için TBMM'ye bir tasarı sunar. Âşık Veysel de bu tasarinin görüşmelerini izlemek için Ankara'ya gelir. Meclis'te tasarı kabul edilir ve Âşık Veysel'e 500 TL aylık bağlanır.

Âşık Veysel'in yakın dostu Halil Soyuer, onun kaldığı Köprülü Otel'i'ne ziyarete gider. Âşık Veysel'i yatağın üzerine gazete sermiş, pastırma ekme yerken görür.

Halil Soyuer, gayri ihtiyari sorar:

-Âşık, karanlıkta kalmışsın, ışığı neden yakmadın?

Âşık Veysel de gülererek:

-Benim için ne fark eder?²

Konyak

Âşık Veysel, son zamanlarında her ay Ankara, İstanbul ve İzmir radyolarına bir bant kaydı yapar. Yine bir gün oğlu Ahmet'le birlikte Ankara Radyoevi'ne giderler. Âşık Veysel'in yaşlılıktan ve yol yorgunluğundan dolayı ellerinin titrediğini gören stüdyo şefi Osman Özdenkçi Hoca, bir görevliden dışarıdan hemen bir cep konyacı almasını ister. İkram edilen çayın içine bir miktar konyak katar. Çayı için Âşık Veysel'de bariz bir rahatlama olunca stüdyoya kayda girerler.

Bir ay sonra Âşık Veysel oğlu Ahmet'le birlikte kayıt için İstanbul'a giderler. Orada da kendisine çay ikram edilir. Çayı için Âşık Veysel tebessümle der ki:

-Bu çayı pek beğenmedim. Ankara'da Osman Özdenkçi Hoca'nın çayı daha güzeldi.³

Nişan

Bir gün Âşık Veysel, komşusu Mehmet Özdamar ile sohbet ederken kardeşi Cemal Özdamar'ın evlilik isteğinden konu açılır. Cemal Özdamar, kendisi de astsubay olduğu için eşinin şehirli ve okuryazar olmasını ister.

Âşık Veysel de:

-Sivas'ta bacanağımın iki kızı var, Cemal ile beraber gidelim, hangisini beğenirse onu isteyelim, der.

Aralarında bir gün kararlaştırırlar ve Sivas'a kız bakmaya giderler. Cemal Özdamar, büyük kızı beğenir, bir süre sonra da söz kesilir.

Evden ayrıldıktan sonra yolda Cemal Özdamar, Âşık Veysel'e:

-Veysel Emmi, keşke küçük kızı isteseydik. O daha güzeldi, der.

Âşık Veysel de kızarak:

-Oğlum, aha ben körüm, sen de mi körsün.⁴

Kırık

Âşık Veysel ile Mustafa Şemin Hoca ile Sivas'ta bir lokantada yerler, içerler, muhabbet ederler. Lokantadan çıkarken Âşık Veysel bir ara sendeler.

Mustafa Şemin Hoca:

-Aman Âşık Baba! Yerler buz, maazallah düşer bir yerini kırarsın, bu yaşta kırıkların da zor iyileşir, der.

Âşık Veysel de tebessümle der ki:

-İçtik ki sallanalım, yoksa ne tadı çıkar.⁵

İki Göz

1960'lı yıllarda Sivas'ta yapılan Âşıklar Bayramı Konserinde sahnenin kulisinde âşıklar sıralarını beklerken sazlarının akortlarını yaparlar.

Âşık Veysel, kendi sazının akordunu yaparken, Âşık Dâimî (1932-1983) de sazın kulaklarını bükerek akordu bozar.

Âşık Veysel:

-Yapma Dâimî, der.

Âşık Dâimî de sorar:

-Benim yaptığımı nereden biliyorsun?

Âşık Veysel de der ki:

-Ben, kör müyüm? Benim de iki gözüm var; birisi gece görür, birisi de gündüz görür.⁶

Tatlı

Âşık Veysel, 1957-58 yıllarında Tokat Artova Bebekderesi köyünde öğretmenlik yapan, aynı zamanda da köy enstitüsünden öğrencisi olan Hasan Gözütok'un

(1925-1980) evine misafir olur. Epey bir muhabbet ve yemek faslından sonra eşi Güllü Hanım, hazırladığı son derece güzel tatlıları masaya getirir. O anda sazını akortlayan Âşık Veysel bunu fark etmez.

Biraz sonra sazını akortlamış olan Âşık Veysel'e Hasan Gözütok seslenir:

-Âşık, şu tatlılardan da yesene.

Aşık Veysel de gülerek:

-Hasan'ım, görüp de yemiyorsam iki gözüm kör olsun.⁷

Nişan

Âşık Veysel'in oğlu Ahmet'in kızı Güldane ile Hasan Hüseyin Süzer'in oğlu Asaf nişanlanır. Âşık Veysel de dünürlerini akşam eve yemeğe davet eder. Damadın kardeşi Memduh Süzer de nişan için Mersin'den gelmiştir.

Sohbet sırasında Âşık Veysel, Memduh Süzer'e sorar:

-Memduh, geline ne aldın?

Memduh Süzer de mahcup bir ifadeyle:

-Anam, bir çift küpe almış Veysel Emmi, der.

Âşık Veysel de gülerek:

-Oooo, ben iki karıma bir küpe bile almadım.⁸

Günahkâr

Âşık Veysel, Sivas'a her gelişinde Kemal Kitapçı'nın Selçuk Oteli'nde kalır. Otele gitmeden önce Sivas Ticaret Odası Başkanı Mustafa Koçer ve arkadaşları odanın üzerindeki lokantada masaları kurarlar.

Âşık Veysel'in rakıya su katmadığını gören Mustafa Koçer sebebini sorar.

Âşık Veysel de:

-Koçer, bizim günahlarımızı kağnılar çekmez. Şimdi helâle haram katıp da daha mı günahkâr olalım.⁹

Teneke Kutu

Âşık Veysel, Ortaköy bucağına geldiği zaman mutlaka Ortaköy Ortaokulu Müdürü Hami Karslı'ya uğrar, sohbet ederler.

Yine bir gün Âşık Veysel Ortaköy'e gider ve derste olan Hami Karslı'yı odasında bekler. Muziplik olsun diye pipo tütününün konulduğu teneke kutuyu bir yere saklar. Dersten çıkan Hami Karslı, Âşık Veysel'i görünce çok sevinir ve karşılıklı pipo içmek için teneke kutuyu aramaya başlar.

Âşık Veysel tebessümle der ki:

-Oğlum, herhâlde tütün kutusunu arıyorsun, iki gözüm kör olsun ki ben almadım.¹⁰

Grip

Ozan Mahmut Erdal (1938-2010), 1960'lı yılların başlarında Ankara Tuzluca'yı'da ikamet etmektedir. Âşık Veysel'in Ankara'ya geldiğini duyunca hemen arayıp bulur. Büyük oğlu Ahmet'le birlikte alıp eve getirerek misafir eder. Akşam olur, sofralar kurulur. Aradan biraz zaman geçince Ozan Feyzullah Çınar (1937-1983) içeri girer ve Veysel Baba'nın elini öpüp sofraya oturur. Ne var ki Feyzullah Çınar, grip olmuş, ikide bir burnunu çekip durur.

Bir ara Veysel Baba dayanamaz:

-Bana bir çaput getirin. Şunun burnunu tıkayayım da bir daha fişildamasın, der.¹¹

Eşek

Konya Âşıklar Bayramı'na Şarkışla'nın Emlek bölgesinden Âşık Veysel, Âşık Hasan Yüzbaşıoğlu gibi âşıklar davet edilir. Âşık Veysel in oğlu Ahmet, Saraç köyüne giderek Âşık Hasan Yüzbaşıoğlu'na:

-Babamı Konya Âşıklar Bayramı'na çağırılmışlar; benim köyde çok işim var; duydum ki sen de Konya'ya gidecekmışsin, rica etsem babamı da götürür müsün?

Âşık Hasan Yüzbaşıoğlu da:

-Tabi ki seve seve götürürüm ve geri de getiririm. Sen, hiç merak etme, Veysel Baba'yı buraya getir, buradan Şarkışla'ya oradan da trenle Ankara'ya oradan da Konya'ya gideriz, der.

Ertesi gün Ahmet, Âşık Veysel'i Saraç köyüne getirir. Bir gece kaldıktan sonra Âşık Hasan Yüzbaşıoğlu, evin küçük oğlu Servet'e eşeği hazırlamasını söyler. Âşık Veysel'i eşeğe bindirip sabah erkenden Şarkışla'ya doğru yola koyulurlar.

Şarkışla'ya giden yedi sekiz km'lik yol, Şeme Dağı'nın eteklerinden geçer. Yolun bir bölümünde heyelandan bir dere oluşmuştur. Dereden geçmek için Servet, önde eşeğin yularından tutarak çeker. Âşık Hasan Yüzbaşıoğlu da Âşık Veysel'in eşekten düşmemesi için bacaklarından tutar. Eşek, dereden geçerken birden hızlanarak dereden atlar. O anda Âşık Hasan Yüzbaşıoğlu'nun ayağı kayar ve Âşık Veysel'le birlikte yere düşerler. Her ikisi de bir taraftan gülerken Âşık Hasan Yüzbaşıoğlu:

-Gül bakalım Veysel Baba, tabii ki gülersin, benim gibi yumuşak döşeğin üzerindesin, benim kıçıma tikenler, sivri taşlar batıyor, ondan haberin var mı? der.

Âşık Veysel de hemen irticalen şöyle bir dörtlük söyler:

-Suç senin kızma eşeğe
Düştüm sen gibi döşeğe
Kıçım kucağında kaldı
Başım sallandı aşığa

Âşık Hasan Yüzbaşıoğlu da yine bir dörtlükle cevap verir:

-Eşek eşekliğini yaptı

Atladı yolundan saptı

Veysel Baba kalk üstümden

Ne ağırsın belim koptu¹²

Kul Ahmet

İçlerinde Âşık Veysel, Kul Ahmet (Ahmet Kartalkanat 1932-1997), Âşık Mahzunî gibi birçok âşığın olduğu otobüsün turne istikameti Amasya'ya uğrar. Kul Ahmet, yanında oturan Âşık Veysel'in bir an âmâ olduğunu unutarak:

-Veysel Baba, şu gariban Ferhat'ın ne çileler çekerek Şirin için deştiği kayaları görüyor musun?

Âşık Veysel de sorusundaki yanılığını sezer ve güler der ki:

-Görüyom Kul Ahmet, senin gibi kör değilim ki.¹³

Kalaycı

Âşık Veysel, hasta yatağından kalkarak yatakların yığılı olduğu yüküğe gider ve iki elini yataklara dayayarak bir sağa bir sola dönmeye başlar.

Mustafa Çam hemen sorar:

-Hayrola Âşık! Kap mı kalaylıyorsun?

Âşık Veysel de güler der:

-He, kap kalaylıyorum, gönder seninkini de kalaylayayım.¹⁴

27 Mayıs

Âşık Veysel, Ortaköy beldesinde bir yaz günü, dostlarıyla birlikte muhabbet eder. Bu tarihlerde 27 Mayıs 1960 ihtilali olmuş, Birinci ve İkinci Talat Aydemir (1917-1964) olayları yaşanmıştır. Ortalık karışık, insanlar da çok gergin bir vaziyettedir. Sofralarında bir ara şarapları biter. Şarap şişesinin mantarını dalgınlıkla bira şişesinin ağzına sıkıştırırlar. Sohbeta devam ederlerken mantar "pat" diye bir ses çıkararak fırlar. Hepsisi de irkilir.

Âşık Veysel, bu fırsatı kaçırmaz:

-Ne o, yine ihtilal mi oldu?¹⁵

Kulak

Âşık Veysel, Karaözü* kasabasına gittiği zaman çok hanedan ve samimî dostu olan Mustafa Doğanay'ın (1922-1999) evine misafir olur. Mustafa Doğanay'ın da her gelen misafiri öper gibi yaparak aniden kulağını ısırma gibi bir huyu vardır. Âşık da onun bu huyunu çok iyi bildiği için kendini korumaya çalışır, ama bazen de kulağını kaptırır.

Mustafa Doğanay'ın oğlu Battal, bir işi için gittiği Sivas Vilayet Konağı'nın merdivenlerini çıkarken, Âşık Veysel'in de merdivenleri çıktığını görür. Biraz hızlanıp önünü keserek sorar:

-Veysel Baba nasılsın, beni tanıdın mı?

Âşık Veysel de tebessümle cevap verir:

-Tanıdım tanıdım. Sen, beni ısırın itin oğlu değil misin?¹⁶

Tembellik

Âşık Veysel, bir gün yoldan geçen bir köylüsüne seslenir:

-Ulan Topal Hüseyin, tembellik yapıyorsun. İşi ne yaptın, avara mısın?

-Âşık nereden bildin avara olduğumu, tembel olduğumu?

-Eşeğin arka sağ ayağının nalının bir mihı yok, cıhır cıhır ediyor. Eğer tembel olmasaydın eşeğinin nalını çaktırırdın.¹⁷

Tütün

Fransa'dan gelen bir grup, Âşık Veysel'i ziyaret etmek için Yıldızeli Öğretmen Okulu öğretmeni Necdet Korkmaz'ı da tercüman olarak yanlarına alıp birlikte Sivrialan'a gelirler. Önce muhtar Veli Keçeli'nin evine mihman olurlar. Bir zaman sonra sohbetlerine evin önündeki çeşmenin çevresinde devam ederler.

Fransız konuklar, devamlı Âşık Veysel'in fotoğrafını çekerler. Bunun farkında olan Âşık Veysel, piposuna ara verir ve güler der ki:

- Tütünden yüzüm gölgelenmesin.¹⁸

Merdiven

Prof. Dr. İlhan Başgöz, 1940'lı yıllarda henüz Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde öğrenciyken Âşık Veysel'i okula götürmek için, kaldığı Kırşehir Hanı'ndan alıp merdivenlerden inerken koluna girer.

Âşık Veysel de der ki:

-İlhan Bey, ne koluma giriyon, ben kör müyüm?¹⁹

Fener

Mehmet Özdamar (1911-1981), Âşık Veysel'den borç para ister. O da vereyim, der ama almayı unuttur. Evde geç bir vakitte parayı almadığını hatırlayınca kardeşi Cemal Özdamar'a:

-Cemal, sabah erkenden alışveriş yapmaya Şarkışla'ya gideceğim, Veysel Emmi'den para almayı unuttum. Şu feneri al da git parayı iste, der.

Cemal Özdamar da Âşık Veysel'in evine gider. O anda yatmış olan Âşık Veysel yatağından kalkar, asılı ceketinin cebinden cüzdanı çıkarınca hemen elindeki feneri yakar.

Âşık Veysel de:

-Kapat şu feneri, ben kör müyüm?²⁰

Körük

Âşık Veysel, evde hasta yatarken komşuları da ziyaretine gelir.

Âşık, yatağından doğrularak sobanın başına gider ve bir ayağını kaldırıp, bir ayağını indirmeye başlar.

Komşulardan birisi merakla sorar:

-Veysel Baba, ne yapıyorsun?

Odada bulunanlardan birisinin lâkabı “Körükçü” olduğundan dolayı Âşık Veysel gülererek der ki:

-Ne yapayım, körük çekiyorum.²¹

Yumurta

Âşık Veysel, köydeki kadınlara takılmayı, onları şaşırtmayı pek sever. Bir gün, küçük birer delik açarak dört yumurtanın içlerini boşaltıp kaygana yapar, afiyetle yer. Sonra Mehmet Çavuşlara gider, içi boşaltılmış yumurtaları Mehmet Çavuş’un anasına verir:

-Şunları bir kenara koy, giderken alırım.

Oturur, sohbet ederler. Âşık, kalkarken yumurtaları ister. Alınca sıkıp parçalar ve kadıncağıza çıkışır:

-Gözüm görmüyor diye dolu yumurtaları alıp boş yumurta getirdin bana!²²

Havlu

Âşık Veysel, Sivas’ta kaldığı Emniyet Otel’inde sabah kalkar, muslukta elini yüzünü yıkadıktan sonra musluğu kapatır ve elini asılı olan havluya uzatır. O anda oda arkadaşı Âşık Ali Rıza Yalçın, hemen atılırak:

-Dayıcığım, havlu burada, der.

Âşık Veysel de gözünde bir arıza yokmuş gibi havluyu asılı olan yerinden alır ve elini, yüzünü kuruladıktan sonra:

-Yiğenim, gözüm kör değil.²³

Vasiyet

Âşık Veysel’e sorarlar:

- Eğer ölürsen nereye gömülmek istiyorsun?

Âşık Veysel:

- Doğduğum yer olan Ayıpınarı Otlığı’na gömülmek istiyorum.

Oğlu Bahri, babasının bu görüşüne karşı çıkararak:

- Ayıpınarı çok uzak baba, yolu yokuş gelenin gidenin olacak, misafirlerini yorma elma bahçesi daha iyi, hem sen orayı seversin, der.

Tartışma uzayıp gider. Bahri’nin ısrarı sonunda Âşık Veysel kestirip atar:

- Abuk subuk konuşma, ben mi gömüleceğim sen mi?²⁴

Köfte

Âşık Veysel’in Ankara’da oğlu Ahmet’le Köprülü Palas’ta kaldığını duyan Erdoğan Alkan, hemen evine misafir olarak davet eder. Âşık Veysel özlemiştir, diye Şarkışla’nın ünlü bulgur köftesini yaptırır. Kaşığı ağzına götürün Âşık Veysel, üç köftenin birden olduğunu anlayınca:

-Kör gibi üç köfteyi birden almışım, der.²⁵

Sigara

Âşık Veysel, bir mide ameliyatı geçirir. Doktoru da sigarayı kendisine yasaklar. Hastaneden taburcu olup evine gelince, komşuları da “geçmiş olsun” ziyaretinde bulunurlar. Bir zaman sonra ziyaretçilerin içtiği sigaradan odayı duman kaplar.

Zaten sigaraya zaafı olan Âşık Veysel, bu fırsatı kaçırmaz:

-Bu kadar çok cuğara da içmeyin, kurt dumanlı havayı sever.²⁶

Kutlama

Erdoğan Alkan, Sivrialan’da Âşık Veysel, oğulları Ahmet ve Bahri ile rakı sofrasında muhabbete başlarlar. Âşık Veysel, bir mide ameliyatı geçirdiği için bu yüzden hanımı Gülizar Ana da içmesini istemez..

Âşık Veysel, tam rakıyı yudumlarken, Gülizar Ana içeri girip çıkışır:

-Hani içkiyi bırakmış idin?

Sakince yanıtlar Âşık:

-Heye bıraktım.

Gülizar Ana kısık sesinin tonunu yükseltir:

-O hâlde bu yaptığın nedir?

Âşık Veysel de sesini dikleştirir:

-Ne olacakmış, içkiyi bırakışımı kutluyorum, bu kadarı da hakkım değil mi?²⁷

Eller

1963 yılında Ankara, Büyük Sinema’da *Âşık Veysel Gecesi* düzenlenir. Bu geceye katılan Âşık Veysel, akşamleyin yakın dostu Halil Soyuer’in (1921-2004) evine mihman olur.

Halil Soyuer, yemek yerken elleri titreyen Âşık Veysel’e sorar:

-Ellerin titremeye başlamış Âşık.

Âşık Veysel de tebessümle:

-Ellerimden bana ne, titirse titresin.²⁸

Kerpiç

Âşık Veysel, Sivrialan köyünde yeni bir ev yaptırır. Ustaların çalışmalarını da yakından takip eder. Evin

örülen kerpiçlerini elleriyle kontrol ederken aralarındaki fazla açıklığı hisseder.

Âşık Veysel, hemen ustaya çıkarır:

-Usta, bu delikte Gülizar'la saklambaç mı oynayacağız?²⁹

Alışmak

Âşık Veysel, bir otobüs kazası geçirir ve emektar sazi da kırılır. Şemsi Yastıman da hemen bir saz yaparak Âşık Veysel'e gönderir.

Öykücü, ressam Güner Ener, Âşık Veysel'e sorar:

-Baba, yeni saz nasıl, alıştın mı?

Âşık Veysel de gülümseyerek cevaplar:

-Ben, ona alıştım ya, o bana alışmadı; daha dilimi bilmiyo benim.³⁰

Fotoğraf

Erdoğan Alkan, sanatsever bir kız arkadaşıyla birlikte İstanbul Sirkeci'de bir çıkmaz sokağın içindeki otelde kalan Âşık Veysel'i ziyaret ederler. Uzunca bir sohbetten sonra yanlarındaki fotoğraf makinesiyle birkaç hatıra fotoğrafı çekmek istediklerini söylerler.

Âşık Veysel, bir taraftan poz verir bir taraftan da:

-İyi çekin ha! Net çıkmazsa kabul etmem fotoğrafı.³¹

Mühür

Erdoğan Alkan, Sivrialan köyünde Âşık Veysel'in basılan kitabı önce okur, Âşık Veysel de gerekli düzeltmeleri yapar. Uzunca bir uğraşından sonra sıra tamamlanan kitabın resmiyet kazanması için "Yanlılar Âşık Veysel tarafından düzenlenmiştir" kaydının onaylanmasına gelir.

Erdoğan Alkan, hazırlanan bu yazıya Âşık Veysel'den mühür basmasını ister.

Âşık Veysel de mühürü Erdoğan Alkan'a verirken tebessümle der ki:

-Mührü eline aldın, şimdi sultan sensin. Aman bizi borçlandırıp, morçlandırma.³²

Yaş

Âşıklar, bir sohbette saz çalıp türkü söylerler; soluklanmak için de sigara molası verirler.

Sarıkamışlı Âşık Mevlüt İhsanî, Âşık Veysel'e sorar:

-Kaç yaşındasın Âşık?

Âşık Veysel de gülerek cevaplar:

-Kırka bir gün kaldı.³³

Gençlik

Âşık Veysel, yaşlılıktan hiç hoşlanmaz ve genç kalmak niyetini şöyle açıklar:

-Ben, ölünceye kadar gencim, öldükten sonra ne olursam olayım.³⁴

Tıp

Âşık Veysel'in gözlerinin açılma olasılığı tüm çevrelerde ciddi olarak konuşulur. Özellikle Âşık Veysel'in İstanbul'a her gelişinde, tıbbın bu konuda çok yol aldığı anlatılarak ameliyat için ikna edilmeye çalışılır.

Âşık Veysel de bu işi şakaya vurarak şöyle der:

-Bu durum benim sermayem. Sermayemle oynamayın.³⁵

Tabaka

Âşık Veysel, cebinden tabakasını çıkarır, bir sigara sardıktan sonra yanındakilerden sigarasını yakması için ateş ister. Bir arkadaşı da çakmağını çıkarıp sigarasını yaktıktan sonra Âşık Veysel'e sorar:

-Yandı mı?

Âşık Veysel de sigarasından birkaç nefes çektikten sonra:

-Yandı tabii, kör müsün, baksana sigaranın ucu kızardı.³⁶

Yüz

Âşık Veysel'in kendisi gibi âmâ ve âşık olan Ozan Şahturna ile baba-kız gibi aralarında bir samimiyetleri vardır. Bir gün aralarında sohbet ederken Âşık Veysel:

-Kızım, senin yüzünü elleyebilir miyim? diye sorar. Ozan Şahturna da memnuniyetle kabul eder ve o da Âşık Veysel'den izin isteyerek onun yüzünü eller.

Âşık Veysel de tebessümle der ki:

-Şahturna, senin yüzün şehir asfaltı gibi dümdüz; benim yüzüm de taşlı, çukurlu köy yolu gibi.³⁷

Evlilik

Âşık Veysel'i bırakıp Hüseyin Şengül'e kaçan Esmâ'nın dört çocuğu olur. Oğullarından Musa Şengül, evlenme çağına geldiğinde Âşık Veysel'in akrabalarından birisinin kızı Fatma'ya âşık olur.

Fatma'nın ailesi evlilik konusunda bir türlü karar veremezler. En sonunda Âşık Veysel'e danışmaya karar verirler.

Âşık Veysel sorar:

-Fatma'nın evlenmeye gönlü var mı?

Ailesi de gönlünün olduğunu söyleyince Âşık Veysel de kararını söyler:

-Siz, bu kızı vermezseniz bile, oğlan kızı kaçıtır. Bu ailenin böyle bir huyu var. Verin kızı evlensinler.³⁸

Kale

Âşık Veysel, 1969 yılında Âşık Kul Ahmet, Ozan Şahturna gibi birçok âşıklarla Anadolu turnesine çıkarlar. Tokat Zile'de bir derneğin lokali olan kahvehanede

otururlarken, konser saatine 4, 5 saat zamanları olduğu için Zile Kalesi'ni gezmeye karar verirler.

Âşık Kul Ahmet, hemen Âşık Veysel'in koluna girerek:

-Haydi Veysel Baba, Kale'yi gezmeye gidiyoruz, der.

Âşık Veysel de gülerek:

-Kale, beni mi görecek; ben, Kale'yi mi göreceğim?³⁹

Kaynaklar

- 2023 Yılı Âşık Veysel Yılı Basında ve Ustaların Objektifinden Âşık Veysel (haz. Nazender Süzer Gökçe-Gürsel Gökçe).(2022), Ankara: Ankara Ticaret Odası Yayınları.
- Alkan, E. (1970). "Tanıştığım Şairleri mi Soruyor sunuz?", *Cumhuriyet* gazetesi.
- , (2001). *Âşık Veysel'den Nükteler*, Pencere Yayınları.
- Bakiler, Y B,(2011).*Âşık Veysel*,Sivas:Sivas Belediyesi Yayınları, .
- Balbay, M, (2018).*Gönül Gözünde Binbir Renk Âşık Veysel*, İstanbul: Halk Kitabevi.
- Baydar, M, (1998). "Âşık Veysel Anlatıyor", *Varlık* dergisi, S. XXVII.
- Cılga, H, (2022). "Âşık Veysel'den Anılar", *Âşık Veysel* (haz. SüleymanŞenel), İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları, İstanbul, (ss. 101-115).
- , (2023).*Âşık Veysel: Bilgelikleri-Sezgileri-Nükteleri*, İstanbul: Post Yayınları.
- Erdal, M, (1995).*Yine Dertli Dertli İniyorsun*. Ankara: Başak Yayınevi.
- Erol, A, (2007).*Âşık Veysel Şatıroğlu*, İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.
- Gümüşoğlu, H. D-H. Cılga, (2019).*Yayınlanmamış Bektaşî Fıkraları ve Bektaşî Fıkralarında İrfan*, İstanbul: Post Yayınları.
- Kaya, D, (2020).*Âşık Veysel*, Sivas: Sivas Belediyesi Yayınları.
- Kaymak, V, (2022).*Canlar Ölesi Değil*, Ankara: İzan Yayıncılık
- , (2022). "Âşık Veysel'le Anılarım, Son Günleri ve Vasiyetleri", *Âşık Veysel* (haz. Süleyman Şenel), İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları, (ss. 66-80).
- Milliyet Sanat Dergisi*, (1973) S. 26.
- Öz, G, (2022). "Âşık Veysel'le Anılarım ve Hakkında Bilinmeyenler", *Âşık Veysel* (haz. Süleyman Şenel), İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları, İstanbul, (ss. 81-100).
- Özdemir, A, (2010).*İki Kapılı Handa Âşık Veysel*, Sivas: Sivas Platformu Yayınları.
- Özer, Ç, (2002). "Dedem Âşık Veysel Şatıroğlu", *Türk Dünyası Tarih* dergisi.

Notlar

¹ Kaynak kişi: Memduh Süzer, 1953 Sivas Şarkışla Sivrialan köyü doğumlu, üniversite, memur; Görüşme: H. Cılga, İstanbul, 25 Şubat 2023; H. Cılga, *Âşık Veysel: Bilgelikleri, Sezgileri, Nükteleri*, Post Yayınları, İstanbul, 2023, s. 121.

² Aydil Erol, *Age.*, s. 76; H. Cılga, *Age.*, s. 163.

³ Kaynak kişi: Kubilay Dökmetaş (Bülent Özdenkçi'den naklen), 1956 Sivas Zara doğumlu, üniversite, öğretmen; Görüşme: H. Cılga, Ankara, 7 Şubat 2022; H. Cılga, *Age.*, s. 117.

⁴ Kaynak kişi: Veysel Kaymak, 1942 Sivas Şarkışla Sivrialan köyü doğumlu, lise, öğretmen; Görüşme H. Cılga. Ankara, 12 Aralık 2022;

- Özerdem, A, (2020).*Anıları Nükteleri ve Bilgeliğiyle Âşık Veysel*, İstanbul: kendi yayını çoğaltılmış nüsha,.
- Soysal, , (1973). "Aldı Sazı Eline", *Milliyet* gazetesi.
- Şener, T, (2019).*Tâbirin Sığmaz Kaleme Sivas Söyleşileri*, İstanbul: Kitabevi Yayınları, s. 332.
- Yalçın, A R, (1974). "Âşık Veysel'le Yıldızlı Pamukpınar'da" *Türk Folklor Araştırmaları*, S. 296.
- Yardımcı, M, (2023).*Yaşamı Sanatı ve Şiirlerinin TahlilleriyleÂşık Veysel*, Çorlu: Kul Himmet Sosyal Yardımlaşma Eğitim ve Kültür Derneği Yayınları.
- Yıldırım, C, (2018). *Âşık Veysel*, Ankara: Gece Kitaplığı.
- Yönel, Y, (tarisiz).*Uzun İnce Bir Yolda Fotoğraflarla Âşık Veysel*, Sivas: Avcıol Basım Yayım.

Kaynak Kişiler

- Erdoğan ALKAN, (1935-2014) Samsun doğumlu, üniversite, kaymakam-şair-yazar.
- İlhan BAŞGÖZ, (1923-2021) Sivas Gemerek doğumlu, üniversite, öğretim üyesi;
- Süleyman CİNGÖZ, (1942-2002) Sivas Şarkışla Sivrialan köyü doğumlu, ilkokul çiftçi .
- Battal DOĞANAY, (1922-1999) Sivas/Kayseri Sarıoğlan Karaözü doğumlu, ilkokul, çiftçi.
- Kubilay DÖKMETAŞ, 1956 Sivas Zara doğumlu, üniversite, öğretmen.
- Hami KARSLI, 1942 Tokat Niksar doğumlu, eğitim enstitüsü, öğretmen.
- Veysel KAYMAK, 1942 Sivas Şarkışla Sivrialan köyü doğumlu, lise, öğretmen..
- Cemal KOÇAK, (1927-2014) Sivas Kangal Soğukpınar köyü doğumlu, ilkokul, müzisyen.
- Necdet KURT, 1964 Tokat Turhal doğumlu, üniversite, halkbilimci..
- Gülağ ÖZ, 1952 Sivas Şarkışla Sivrialan köyü doğumlu, üniversite, memur.
- Ahmet ÖZERDEM, 1940 Sivas/Kayseri Sarıoğlan Karaözü doğumlu, üniversite, öğretmen.
- Süleyman ÖZERDEM, 1934 Sivas/Kayseri Sarıoğlan Karaözü doğumlu, lise, memur..
- Memduh SÜZER, 1953 Sivas Şarkışla Sivrialan köyü doğumlu, üniversite, memur.
- Ozan ŞAHTURNA, 1950 Sivas Gürün Kaynarca köyü doğumlu, okuryazar değil, sanatçı.
- Tekin ŞENER, 1972 Sivas doğumlu, üniversite, memur.
- Nesrin ŞİMŞEK, 1951 Tokat Niksar doğumlu, üniversite, öğretmen.
- Mehmet YARDIMCI, 1945 Tokat Zile doğumlu, üniversite, emekli öğretim üyesi.
- Servet YILDIRIM, 1955 Sivas Şarkışla Saraç köyü doğumlu, lise, memur.
- Yücel YÖNAL, 1942 Sivas doğumlu, ortaokul, gazeteci.

Veysel Kaymak, *Canlar Ölesi Değil*, İzan Yayıncılık, Ankara, 2022, s. 88; H. Cılga, *Age.*, s. 117.

⁵ Kaynak kişi: Kubilay Dökmetaş, Görüşme: H. Cılga, Ankara, 28 Kasım 2021; H. Cılga, "Âşık Veysel'den Anılar", *Âşık Veysel* (haz. Süleyman Şenel), İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları, İstanbul, 2022, s. 111.

⁶ Kaynak kişi: Cemal Koçak, (1927-2014) Sivas Kangal Soğukpınar köyü doğumlu, ilkokul, müzisyen; Görüşme: H. Cılga, Sivas, 14 Temmuz 2011: Ahmet Özerdem, *Anıları Nükteleri ve Bilgeliğiyle Âşık Veysel*, kendi yayını çoğaltılmış nüsha, İstanbul, 2020, s. 60; H. Dursun Gümüşoğlu-H. Cılga, *Yayınlanmamış Bektaşî Fıkraları ve Bektaşî Fıkralarında İrfan*, Post Yayınları, bs. 3, İstanbul, 2019, s. 235; H. Cılga, *Age.*, 2022, s. 112,

- ⁷ Kaynak Kişi: Nesrin Şimşek, 1951 Tokat Niksar doğumlu, üniversite, öğretmen; Görüşme: Necdet Kurt, Tokat, 12 Ekim 1985; H. Cılga, Agm., 2022, s. 114.
- ⁸ Kaynak kişi: Memduh Süzer, Görüşme: H. Cılga, İstanbul, 25 Şubat 2023; H. Cılga, Age., s. 122.
- ⁹ Kaynak kişi: Yücel Yönel, 1942 Sivas doğumlu, ortaokul, gazeteci; Görüşme: H. Cılga, Sivas, 22 Kasım 2021; Yücel Yönel, *Uzun İnce Bir Yolda Fotoğraflarla Âşık Veysel*, Avcıol Basım Yayım, Sivas, tarihsiz, s. 9; H. Cılga, Age., s. 122.
- ¹⁰ Kaynak kişi: Hami Karslı, 1942 Tokat Niksar doğumlu, eğitim enstitüsü, öğretmen; Görüşme: H. Cılga, Tokat Niksar, 21 Şubat 2023; H. Cılga, Age., s. 123.
- ¹¹ Kaynak kişi: Sami Erdal, 1964 Ankara doğumlu, fakülte, avukat; Görüşme: H. Cılga, İstanbul, 19 Eylül 2017; Mahmut Erdal, *Yine Dertli Dertli İniliyorsun*, Başak Yayınevi, Ankara, 1995, s. 41; Ahmet Özerdem, *Anıları Nükteleri ve Bilgeliğiyle Âşık Veysel*, kendi yayını çoğaltılmış nüsha, İstanbul, 2020, s. 164; H. Cılga, Age., s. 123.
- ¹² Kaynak kişi: Servet Yıldırım (Ozan Emanetî) 1955 Sivas Şarkışla Saraç köyü doğumlu, lise, memur. Görüşme: H. Cılga, Sivas, 28 Aralık 2022; H. Cılga, Age., s. 124.
- ¹³ Kaynak kişi: Mehmet Ali Kartalkanat, 1964 Ankara doğumlu, lise, devlet sanatçısı; Görüşme: H. Cılga, İstanbul, 6 Nisan 2023 (Kaynak kişi, bu anıyı babası Kul Ahmet ve vefatından iki ay önce olayın tanığı Âşık Mahzunî'den de dinlemiştir); Erdoğan Alkan, *Âşık Veysel'den Nükteler*, Pencere Yayınları, İstanbul, 2001, s. 25, s. 57; Ahmet Özdemir, *İki Kapılı Handa Âşık Veysel*, Sivas Platformu Yayınları, İstanbul, 2010, s. 206; H. Cılga, Age., s. 126.
- ¹⁴ Kaynak kişi: Veysel Kaymak, Görüşme: H. Cılga, Ankara, 25 Aralık 2022; Erdoğan Alkan, Age., s. 41; Doğan Kaya, *Âşık Veysel*, Sivas Belediyesi Yayınları, bs. 3, Sivas, 2020, s. 58; Yavuz Bülent Bakiler, *Âşık Veysel*, Sivas Belediyesi Yayınları, Sivas, 2011, s. 99; Ahmet Özerdem, Age., s. 149; H. Cılga, Age., s. 129.
- ¹⁵ Kaynak kişi: Süleyman Özerdem, 1934 Sivas/Kayseri Sarıoğlan Karaözü doğumlu, lise, memur. Görüşme: Ahmet Özerdem, Karaözü, 26 Temmuz 1976; Ahmet Özerdem, Age., s. 78; H. Cılga, Agm., 2022, s. 111.
- ¹⁶ Kaynak kişi: Battal Doğanay, (1922-1999) Sivas/Kayseri Sarıoğlan Karaözü doğumlu, ilkokul, çiftçi; Görüşme: Ahmet Özerdem, Karaözü, 30 Nisan 1977; Ahmet Özerdem, Age., s. 92; H. Cılga, Agm., 2022, s. 111.
- ¹⁷ Ahmet Özerdem, Age., s. 63; H. Cılga, Agm., 2022, s. 112.
- ¹⁸ Veysel Kaymak, "Âşık Veysel'le Anılarım, Son Günleri ve Vasiyetleri", *Âşık Veysel (haz. Süleyman Şenel)*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları, İstanbul, 2022, s. 68; H. Cılga, Age., s. 136.
- ¹⁹ Kaynak kişi: İlhan Başgöz, (1923-2021) Sivas Gemerek doğumlu, üniversite, öğretim üyesi; Görüşme: Tekin Şener, Sivas, 16 Mayıs 2015; Tekin Şener, *Tâbirin Sığmaz Kaleme Sivas Söyleşileri*, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2019, s. 332; H. Cılga, Age., s. 137.
- ²⁰ Cengiz Yıldırım, *Âşık Veysel*, Gece Kitaplığı, Ankara, 2018, s. 178; ; H. Cılga, Age., s. 143.

- ²¹ Kaynak kişi: Süleyman Cingöz, (1942-2002) Sivas Şarkışla Sivrialan köyü doğumlu, ilkokul, çiftçi; Görüşme: Gülağ Öz. Sivrialan 8 Temmuz 1985: Gülağ Öz, "Âşık Veysel'le Anılarım ve Hakkında Bilinmeyenler", *Âşık Veysel (haz. Süleyman Şenel)*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları, İstanbul, 2022, s. 100; H. Cılga, Age., s. 143.
- ²² Erdoğan Alkan, Age., s. 49; Ahmet Özerdem, Age., s. 31; H. Cılga, Age., s. 144
- ²³ Âşık Ali Rıza Yalçın, "Âşık Veysel'le Yıldızeli Pamukpınar'da" *Türk Folklor Araştırmaları*, S. 296, İstanbul, 1974;
- Nazender Süzer Gökçe-Gürsel Gökçe (haz.), *2023 Yılı Âşık Veysel Yılı Basında ve Ustaların Objektifinden Âşık Veysel*, Ankara Ticaret Odası Yayınları, Ankara, 2022, s. 267; H. Cılga, Age., s. 152.
- ²⁴ Erdoğan Alkan, Age., s. 67; Ahmet Özerdem, Age., s. 126; H. Dursun Gümüüşoğlu-H. Cılga, Age., s. 235; H. Cılga, Age., s. 154.
- ²⁵ Erdoğan Alkan, Age., s. 59; Ahmet Özerdem, Age., s. 128; Aydil Erol, s. 77; Ahmet Özdemir, Age., s. 204; Nazender Süzer Gökçe-Gürsel Gökçe (haz.), Age., s. 99; H. Cılga, Age., s. 159.
- ²⁶ Erdoğan Alkan, Age., s. 64; H. Cılga, Age., s. 161.
- ²⁷ Erdoğan Alkan, Age., s. 66; Ahmet Özerdem, Age., s. 40; H. Cılga, Age., s. 161.
- ²⁸ Aydil Erol, Age., s. 67; H. Cılga, Age., s. 162.
- ²⁹ Çiğdem Özer, "Dedem Âşık Veysel Şatıroğlu", *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, İstanbul, 2002, s. 43; Erdoğan Alkan, Age., s. 66; Ahmet Özdemir, Age., s. 201; Aydil Erol, Age., s. 78; Ahmet Özerdem, Age., s. 129; H. Cılga, Age., s. 162.
- ³⁰ *Milliyet Sanat* dergisi, S. 26, 30 Mart 1973, s. 7; Nazender Süzer Gökçe-Gürsel Gökçe (haz.), Age., s. 226; Erdoğan Alkan, Age., s. 37; H. Cılga, Age., s.165.
- ³¹ Erdoğan Alkan, "Tanıştığım Şairleri mi Soruyorsunuz?", *Cumhuriyet* gazetesi, 28 Ağustos 1970, s. 5; Nazender Süzer Gökçe-Gürsel Gökçe (haz.), Age., s. 99 H. Cılga, Age., s. 167.
- ³² Erdoğan Alkan, Agy., s. 5; Nazender Süzer Gökçe-Gürsel Gökçe (haz.), Age., s. 101; H. Cılga, Age., s. 168.
- ³³ Metin Soysal, "Aldı Sazı Eline", *Milliyet* gazetesi, 30 Mart 1973; Nazender Süzer Gökçe-Gürsel Gökçe (haz.), Age., s. 217; H. Cılga, Age., s. 169.
- ³⁴ Mustafa Baydar, "Âşık Veysel Anlatıyor", *Varlık* dergisi, S. XXVII, İstanbul, 1998; Ahmet Özerdem, Age., s. 119; H. Cılga, Age., s. 17.
- ³⁵ Mustafa Balbay, *Gönül Gözünde Binbir Renk Âşık Veysel*, Halk Kitabevi, İstanbul, 2018, s. 128; H. Cılga, Age., s. 177.
- ³⁶ Mustafa Balbay, Age., s. 121; H. Cılga, Age., s. 177.
- ³⁷ Kaynak kişi: Ozan Şahturna; Görüşme: H. Cılga, Sivas, 19 Haziran 2023; H. Cılga, Age., s. 178.
- ³⁸ Mustafa Balbay, Age., s. 116; H. Cılga, Age., s. 178.
- ³⁹ Kaynak kişi: Mehmet Yardımcı, 1945 Tokat Zile doğumlu, üniversite, emekli öğretim üyesi; Görüşme: H. Cılga, Nevşehir Hacıbektaş, 23 Haziran 2023; H. Cılga, Age., s. 179.